

DEZVOLTAREA GÂNDIRII LA COPIII CU DEFICIENȚĂ DE VĂZ PRIN METODA FEUERSTEIN

*Pîrvan Mariana, lector universitar,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău*

CZU: 376.32:159.922.7

Abstract

Feuerstein elaborated new methods of evaluation as well as new teaching tools, known today as dynamic assessment. The [cognitive map](#) describes the mental act in terms of several parameters that permit an analysis and interpretation of a subject's performance by locating specific problem areas and producing changes in corresponding dimensions. The manipulation of these parameters becomes highly important in the subject-examiner interaction, by helping the examiner to form and validate hypotheses regarding the subject's performance difficulties. Some children who were considered un-teachable were eventually accepted at normal school and studied successfully.

Key-words: visual impairments, method, instruments, process, development, cognitively

Programul de dezvoltare a educației incluzive în Republica Moldova pentru anii 2011-2020 tinde să corespundă unor exigențe sporite cu privire la socializarea și adaptarea copiilor cu deficiență de vâz. Sistemul Educațional de Stat din Republica Moldova a acumulat o experiență impunătoare în educația specială. Actualmente învățământul special este orientat spre modernizarea și optimizarea Planului de Învățământ, acesta fiind ușor modificat, îmbunătățit cu unele instrumente de lucru pentru copiii cu deficiențe de vedere.

Profesorul Reuven Feuerstein spunea: „nu există tulburări de învățare, ci greșeli de predare. Tulburările de învățare se nasc de la faptul că profesorul nu a găsit metoda care să fie potrivită pentru copil”. De aceea savantul propune un Program de îmbogățire instrumentală, o metodă care îi poartă numele - Metoda Feuerstein [2].

Metoda Feuerstein – de îmbogățire instrumentală – este o metodă de dezvoltare a funcțiilor gândirii. Este o metodă creată de psihologul evreu de origine română Reuven Feuerstein și este aplicată în acest moment în aproximativ 70 de țări, instrumentele fiind traduse în 29 de limbi. Este o metodă de învățare mediată, mediatorul (trainerul) fiind la început cel care ghidează procesul învățării, scopul final fiind ca el să dipară total din proces, pe măsură ce funcțiile gândirii sunt dezvoltate și utilizate, corespunzător, de beneficiar. Este o metodă aplicabilă persoanelor cu vârste cuprinse între 5 și 99 de ani, iar ca principale beneficii sunt:

- ✓ DEZVOLTAREA ABILITĂȚILOR: îmbunătățirea abilităților cognitive: memorie, raționament, atenție, gândire abstractă.
- ✓ ÎNVĂȚAREA EFICIENTĂ: potențarea capacității de învățare autonomă și de autoînvățare, dezvoltarea unor algoritmi de rezolvare a problemelor.
- ✓ GÂNDIREA ABSTRACTĂ: Organizarea eficientă a informației (percepție, procesare, redare), dezvoltarea gândirii critice.
- ✓ AUTOMOTIVARE ȘI ADAPTARE: reducerea fricii în fața unui lucru nou și complex, creșterea sentimentului de competență și a stimei de sine.

Un COPIL CARE va lucra cu instrumentele dezvoltate de Reuven Feuerstein ar putea spune despre sine: învăț să învăț fără ajutor, învăț să învăț în timp mai scurt – sunt EFICIENT, învăț CUM să învăț, învăț să nu fiu dependent de nimeni, învăț să am încredere în mine, învăț să mă descurc în viață [3].

Metoda Feuerstein a fost creată în situație de criză, cu scopul reabilitării emoționale și cognitive a copiilor evrei emigranți și a copiilor supraviețuitori ai celui de-a doilea război

mondial. Metoda Feuerstein este o metodă de învățare mediată. Experiența ne arată că metoda în cauză este una foarte bună și pentru copiii cu deficiență de văz.

Aceste instrumente de dezvoltare și îmbogățire cognitivă sunt extrem de importante pentru o instruire și educare mai bună și mai eficientă pentru copiii cu deficiență de văz.

Abilitățile de învățare, în sens de acumulare a cunoștințelor, aptitudinilor și atitudinilor cu scop de dezvoltare, pornesc de la posedarea principalelor instrumente ale activității intelectuale: perceperea și sesizarea mediului înconjurător. Ritmul, nivelul și calitatea funcțiilor care asigură procesele învățării sunt încetinite la elevii cu deficiență de vedere, încât fac dificilă evaluarea lor, de aceea Metoda Feuerstein vine să sprijine copilul în procesul educativ, cu ajutorul hărților mintale.

Văzul este una dintre funcțiile principale ale organismului care asigură perceperea a mai mult de 90% din informația despre mediul înconjurător. Deficiențele de vedere duc la limitarea sau stoparea posibilităților de instruire generală și profesională. Metodele clasice de predare – învățare nu garantează neapărat și eficiență. Pe când Metoda Feuerstein ne propune un set de instrumente eficiente în procesul educațional de îmbogățire cognitivă.

Mulți autori au evidențiat faptul că gândirea poate juca un rol important în compensarea vederii slabe. Prin capacitatea operațiilor sale, în special analiza și sinteza cognitivă prin judecătă și raționament, ambliopul reușește să folosească cât mai bine datele senzoriale minime care sunt la dispoziția sa [1].

În acțiunea de identificare vizuală a obiectelor și fenomenelor naturale, elevii ambliopi trebuie să apeleze la judecătă și raționamente aflate la diferite perioade ale atribuției și predilecției logice, la alte forme de gândire, precum și la alte procese psihice. Astfel, în măsura în care se dezvoltă calitativ, crește și participarea memoriei logice și a operațiilor gândirii la investigarea senzorială, la cunoașterea figurativă în cadrul procesului compensării.

Lipsa experiențelor de învățare mediată poate determina funcții cognitive insuficient dezvoltate, organizate necorespunzător sau utilizate parțial. Prezentăm funcțiile mentale astfel:

Input – se referă la colectarea datelor ce ajung din mediu în minte.

Elaborarea – se referă la munca urmată de gândire, care se bazează pe propriile informații pentru a le utiliza în soluționarea problemelor.

Output – se referă la modalitatea de comunicare din afara soluțiilor obținute în faza de elaborare.

Mintea umană posedă aceste calități într-o mai mare măsură, în funcție de anumiți factori, printre care și faptul că au fost solicitați într-o anumită manieră. O funcție cognitivă puțin utilizată poate fi deficitară sau chiar absentă. De exemplu, lucrând cu tineri e mult mai ușor să conștientizezi lipsurile (carențele), deoarece o gândire incompletă sau imprecisă e determinată tocmai de ceea ce nu a funcționat, de elementele care nu au fost adecvate solicitării. Din acest motiv Feuerstein a clasificat funcțiile cognitive în cele trei faze, evidențiind lipsurile ca fiind funcții cognitive deficitare [1].

În general lipsurile se situează la periferia funcțiilor cognitive, deci în input și output, chiar dacă la prima impresie credem că în faza de elaborare. Acest lucru are loc și datorită dificultăților existente într-una din faze și care pot influența destul de mult eficiența altora.

BIBLIOGRAFIE

1. ȘTEFAN, M. *Educarea copiilor cu vedere slabă. Ambipie*. București : Ed.: Didactică și Pedagogică, 1981. <http://www.scribd.com/doc/58954937/Educarea-Copiilor-Cu-Vedere-Slaba-Mircea-Stefan#scribd> (vizitat 17.11.2015).
2. TODOR, O. *Metoda Feuerstein - Program de îmbogățire instrumentală BASIC*. Brașov, 2018. <https://otiliatodor.ro/2018/03/21/metoda-feuerstein-programul-de-imbogatire-instrumentala-basic/> (vizitat 21.03.2018).
3. <https://explore100.ro/courses/metoda-feuerstein> (vizitat 17.10.2019).

COMUNICARE EMOȚIONALĂ VERSUS AUZUL EMOȚIONAL – FACTORI PRIMORDIALI ÎN DEZVOLTAREA PSIHICĂ A COPILULUI CU DIZABILITĂȚI AUDITIVE

*Ciubotaru Natalia, lector univ.,
UPS „Ion Creangă” din Chișinău*

CZU:376.356:159.922.7

Abstract

The study of the development of emotional communication and emotional hearing in children with hearing disabilities is necessary to understand their mental development characteristics as a basis for improving psycho-pedagogical correction. The need to study emotional communication and emotional hearing in children with hearing impairments is associated with the high importance of the developed structure of the activity of stable regulatory mechanisms that contribute to the development of emotional control of their own behavior. All these contributions on the line of theorizing the process of emotional communication versus emotional hearing in children with hearing disabilities, we present, at least in general terms, as well as effective methods in their development.

Key-words: emotional hearing, emotional communication, emotional sphere, audio-visual perceptions, phonetic graphism, polisensory and phonetic symbolism.

Problema dezvoltării sferei emoționale în surdopsihologie se abordează din perspectiva concepției savantului L.S.Vîgotski, privind existența legilor generale ale dezvoltării psihice a copiilor tipici și a copiilor cu dizabilități de dezvoltare, precum și ideea structurării sistemice a psihicului.

Dezvoltarea problemei dezvoltării comunicării emoționale și a auzului emoțional la copii cu deficiențe de auz are o importanță deosebită datorită faptului că procesul de reglementare internă a comportamentului și activității este asigurat în mare măsură de componenta emoțională a activității umane. Dezvoltarea comunicării emoționale și a auzului emoțional – procesul schimbării continue a acumulării totalității proprietăților emoționale și a calităților volitive – este considerată o componentă importantă în structura dezvoltării personale (M. M. Nudelman) [6], actualizarea de sine, îmbunătățirea de sine a personalității, este o premisă importantă pentru cognitiv (L.S. Vîgotsky) [4]. În general, este studiată mai mult dezvoltarea emoțională și mai puțin comunicarea emoțională și auzul emoțional, ceea ce determină, la momentul actual, studierea asiduă pentru înțelegerea mecanismelor, aducând un aport în domeniul de specialitate. Deficientul de auz dispune de o gamă largă de procese afective, cum ar fi: sentimente, emoții, dispoziții, pasiuni, care nu au orientare și sunt foarte variabile. Studiarea particularităților comunicării emoționale și a auzului emoțional a copiilor cu dizabilități auditive este una dintre problemele majore ce poate fi soluționată numai prin efortul comun al psihologilor, pedagogilor,